

ZHRNUTIE

Predkladaná analýza sa zameriava na systém hodnotenia kvality škôl v Rakúskej republike, ktorý v posledných rokoch prešiel významnou transformáciou. Kľúčovým impulzom bola **vzdelávacia reforma z roku 2017**, ktorá vytvorila nové legislatívne a organizačné podmienky pre modernizáciu riadenia školstva a zavedenie systematického prístupu k riadeniu a hodnoteniu kvality vzdelávania. Reforma zároveň zaviedla koncept kontroingu vzdelávania (Bildungscontrolling), ktorého cieľom je podporovať kvalitu školského systému prostredníctvom systematického využívania dát, hodnotenia procesov a výsledkov vzdelávania a podpory rozvoja škôl.

V centre rakúskeho systému hodnotenia kvality stojí Rámec kvality pre školy (Qualitätsrahmen für Schulen), ktorý predstavuje spoločný referenčný rámec pre všetky nástroje riadenia kvality v školskom systéme. Rámec kvality definuje dimenzie a kritériá kvality školského vzdelávania a vytvára jednotný základ pre sebahodnotenie škôl, externú evaluáciu a ďalšie nástroje riadenia kvality. Jeho cieľom je vytvoriť spoločné chápanie kvality školy naprieč celým školským systémom a poskytnúť školám orientáciu pre systematický rozvoj vyučovania a riadenia školy.

Rakúsky prístup k hodnoteniu kvality škôl je založený na prepojení interného sebahodnotenia škôl a externej evalvácie, ktoré sa navzájom dopĺňajú. Sebahodnotenie predstavuje základný nástroj riadenia kvality na úrovni školy a je integrálnou súčasťou systému riadenia kvality pre školy QMS – Qualitätsmanagement für Schulen. Školy v rámci tohto systému pravidelne analyzujú svoju činnosť, identifikujú silné stránky a oblasti rozvoja a na základe týchto zistení plánujú ďalšie kroky rozvoja školy. Sebahodnotenie je pritom chápané ako kontinuálny proces, ktorý podporuje kultúru reflexie, spolupráce a zodpovednosti za kvalitu vzdelávania na úrovni školy.

Druhým pilierom systému je externá evaluácia škôl, ktorá poskytuje školám odbornú, dátovo podloženú spätnú väzbu z nezávislej perspektívy. Externá evalvácia je realizovaná špecializovanými tímami školských evalvátorov a jej cieľom je identifikovať silné stránky školy, poukázať na oblasti ďalšieho rozvoja a poskytnúť školám impulzy pre ďalšie zlepšovanie kvality vyučovania a riadenia školy. Výsledky externých evalvácií sú spracované vo forme hodnotiacej správy, ktorá slúži ako podklad pre ďalšie rozvojové procesy na úrovni školy.

Významným znakom rakúskeho modelu je skutočnosť, že externá evalvácia je koncipovaná predovšetkým ako rozvojový nástroj, nie ako kontrolný mechanizmus s represívnymi prvkami. Dôraz sa kladie najmä na poskytovanie odborných analýz, identifikáciu potenciálu zlepšovania a podporu dlhodobého rozvoja školy. Evalvácia zároveň poskytuje aj širší pohľad na fungovanie školského systému, keďže agregované výsledky evalvácií slúžia ako podklad pre strategické rozhodovanie v oblasti vzdelávacej politiky.

Je však potrebné zdôrazniť, že súčasný systém externej evalvácie škôl v Rakúsku je relatívne nový a nachádza sa vo fáze postupného rozvoja. Prvé pilotné evalvácie sa uskutočnili v školskom roku 2021/2022 a systém sa postupne rozširuje na ďalšie typy škôl. Rakúske orgány samy zdôrazňujú, že systém je stále vo fáze učenia a ďalšie skúsenosti z jeho implementácie budú postupne prispievať k jeho ďalšiemu zdokonaľovaniu.

Cieľom tejto analýzy je preto poskytnúť prehľad o organizácii a fungovaní systému hodnotenia kvality škôl v Rakúsku, identifikovať jeho hlavné charakteristiky a prístupy a zároveň poukázať na možné inšpirácie pre diskusiu o ďalšom rozvoji hodnotenia kvality škôl v slovenskom kontexte.

